

ГОРБИК Наталія

*Студентка заочної групи 16Мз-СпецО
Житомирського державного педагогічного
університету імені Івана Франка
Науковий керівник **БОРЕЙКО Олександр**
Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
професійно-педагогічної, спеціальної
освіти, андрагогіки та управління*

ПРОБЛЕМИ МІГРАЦІЇ ТА ПЕРЕМІЩЕННЯ РОДИН, ЩО ВИХОВУЮТЬ ДІТЕЙ ІЗ ООП.

Проблеми міграції та переміщення родин, що виховують дітей із особливими освітніми потребами (ООП), стають особливо гострими у сучасному суспільстві, адже такі сім'ї зіштовхуються з низкою соціальних, психологічних, освітніх та медичних труднощів.

Переміщення часто спричиняє втрату стабільного доступу до спеціалізованих послуг, труднощі у встановленні індивідуального освітнього маршруту, мовний бар'єр, адаптаційні проблеми в новому середовищі, що негативно впливають на розвиток та інтеграцію дитини з ООП. Комплексна підтримка таких родин повинна охоплювати не лише інклюзивну освіту, а й психолого-педагогічний супровід, правову допомогу та створення безпечного, чутливого до потреб середовища.

Міграційні процеси, спричинені збройними конфліктами, економічними труднощами чи іншими кризовими ситуаціями, стають серйозним викликом для сімей, які виховують дітей з особливими освітніми потребами (ООП). В умовах переміщення такі родини часто втрачають доступ до звичних освітніх і медичних послуг, що ускладнює розвиток і соціалізацію дитини.

Особливу актуальність проблема набуває в Україні в умовах воєнного стану та масового внутрішнього переміщення населення. Діти з ООП потребують індивідуального підходу, постійної підтримки з боку фахівців та стабільного навчального середовища, що стає майже недоступним у період міграції.

1. Освітні труднощі: Відсутність місць у спеціалізованих чи інклюзивних закладах. Втрата Індивідуальної програми розвитку дитини (ІПР). Відсутність кваліфікованих фахівців у приймаючих громадах. Проблеми адаптації до нових умов навчання.

2. Психологічні труднощі: Стрес і тривожність у дитини через зміну середовища. Труднощі в адаптації до нового колективу. Втрата відчуття безпеки та стабільності.

3. Соціально-побутові проблеми: Відсутність житла або житло в непридатних умовах для дитини з ООП. Недостатність інформації про наявні ресурси та підтримку. Відсутність або низький рівень соціальної допомоги.

4. Мовний бар'єр (у разі міжнародної міграції): Нemoжливiсть повноцінного спілкування дитини в освітньому середовищі. Важкість у засвоєнні нового навчального матеріалу.

Шляхи подолання проблем

1. Системна підтримка держави: Забезпечення швидкої інтеграції у шкільну систему (інклюзивні класи, фахівці ІРЦ). Налагодження обліку та супроводу переміщених дітей з ООП.

2. Підготовка педагогів і фахівців: Навчання вчителів, асистентів вчителів, соціальних працівників щодо роботи з дітьми з ООП у контексті переміщення.

3. Робота з родинами: Психологічна підтримка батьків. Консультації щодо адаптації дитини до нових умов. Залучення батьків до освітнього процесу.

4. Залучення громадських і міжнародних організацій: Підтримка освітніх програм, що враховують потреби ВПО. Забезпечення гуманітарної та психологічної допомоги.

Проблема переміщення родин, що виховують дітей з особливими освітніми потребами, є комплексною і вимагає міждисциплінарного підходу. Важливо не лише адаптувати систему освіти, а й створити цілісну мережу підтримки для таких сімей, де кожна дитина зможе реалізувати свої можливості, незважаючи на обставини.

Список використаних джерел:

1. Конопляста С.Ю., Сак Т.В. *Логопсихологія*. – Київ: Центр учбової літератури, 2020.
2. Синьов В.М. *Інклюзивна освіта: розвиток і впровадження*. – Київ: Логос, 2017.
3. Микитюк О.І. *Психологічна допомога дітям з особливими освітніми потребами в умовах воєнного часу*. – Журнал «Практична психологія та соціальна робота», 2023.
4. UNICEF (2022). *Children with Disabilities in Ukraine: Situation Analysis*.
5. Міністерство освіти і науки України. *Інклюзивна освіта в умовах воєнного стану: методичні рекомендації*. – Київ, 2023.
6. Грабовська С.І. *Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП в умовах внутрішнього переміщення*. – Науковий вісник Хмельницького нац. університету, 2022.
7. Виговський М., Савчук І. *Система підтримки внутрішньо переміщених осіб з інвалідністю в Україні: аналітичний звіт*. – Київ, 2021.
8. European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2019). *Inclusive Education and Migrant Children*.
9. Климова О.М. *Освітні потреби дітей з інвалідністю в контексті міграційних процесів*. – Освіта і суспільство, 2020.